

Taalvaardigheid voor Content and Language Integrated Learning: Duits (H002249)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 3.0   **Studietijd 90 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 2)	Duits	Gent	werkcollege peer teaching zelfstandig werk practicum stage
----------------	-------	------	--

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Martens, Gunther	LW07	Verantwoordelijk lesgever
Benzing, Carolin Juliane	LW22	Medewerker
Zwaenepoel, Tom	LW07	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting archeologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting bio-engineering)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting biologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting chemie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting diergeneeskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting engineering en technologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting geografie en geomatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting geologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting geschiedenis)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting handelswetenschappen)	3	A

Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting informatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting kunstwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting medische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting moraalwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting politieke wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (afstudeerrichting psychologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting rechten)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting sociologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting taal- en letterkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting wijsbegeerte)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting wiskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting archeologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject) (afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting bio-engineering)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting biologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting chemie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting diergeneeskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject) (afstudeerrichting economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting engineering en technologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting geografie en geomatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject) (afstudeerrichting geologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)	3	A

(afstudeerrichting geschiedenis)		A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting handelswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting informatica)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting kunstwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting medische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting moraalwetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting politieke wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting psychologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting rechten)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociologie)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting wijsbegeerte)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting wiskunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	3	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)	3	A

Onderwijstalen

Duits

Trefwoorden

CLIL, CLIL-didactiek, taalontwikkelen lesgeven

Situering

Dit opleidingsonderdeel volgt op H002246 – Theorie en praktijk van Content and Language Integrated Learning. In dit opleidingsonderdeel zullen de basisprincipes en methodes van de CLIL-didactiek taalspecifiek worden toegepast en verder verkend.

Van de studenten wordt verwacht dat zij over een voldoende hoog taalniveau Engels beschikken, of de nodige voorbereidingen daartoe hebben getroffen om dit opleidingsonderdeel te kunnen afleggen.

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de **basiscompetenties voor CLIL-leraren** en de **opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent**, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel worden de studenten vertrouwd maken met de taalspecifieke (i.c. Duits) toepassingen van de CLIL-methodes. Hiervoor wordt het kader voorgesteld door Coyle, Hood & Marsh (2013), 'The Language Triptych', gehanteerd, waarbij drie componenten van taal worden verdiept.

- Language of learning (content-obligatory): specifiek vakterminologie/jargon m.a.w. de taal die nodig is om de nieuwe leerinhouden te verkennen, verwerken, uitdiepen en toepassen
- Language for learning (content-compatible): interactieve werkvormen, ondersteuning,

(Goedgekeurd)

multimedia, ... m.a.w. de taal die nodig is om binnen een educatieve setting taken uit te voeren en leren te faciliteren.

- Language through learning: taken, evaluatie, feedback ... m.a.w. de nieuwe taal die door het leren ontwikkeld wordt/aangeleerd wordt.

De klemtoon ligt op de onderwijsgerelateerde instructie- en vaktaal. Vanuit dit kader zal men focussen op het inzetten van activerende werkvormen in de CLIL/doeltaal, taalontwikkelen lesgeven, taalgericht vakonderwijs, ICT-integratie, coöperatief leren en binnenklasdifferentiatie binnen de doeltaal.

De volgende onderwerpen worden behandeld:

- Algemene klastaal
  - met betrekking tot klas-organisatie
  - met betrekking tot het formuleren en geven van simpele instructie (instructietaal) mbt klas-organisatie
  - met betrekking tot het sequentiëren van de les (structuur)
  - met betrekking tot algemene klasstructuur & klasmanagement
- Socio-culturele taal
  - Affectieve-taal (de leerkracht kan op correcte wijze binnen de doeltaal affectie, interest, etc. uitdrukken binnen de klascontext)
  - Pragmatische zinswendingen gelinkt aan de algemene klascontext
- Algemene didactische werkvormen binnen de CLIL
  - Inzetten en ondersteunen van verschillende instructievormen binnen de doeltaal
  - Inzetten en ondersteunen van verschillende interactievormen binnen de doeltaal
  - Inzetten en ondersteunen van verschillende opdrachtvormen binnen de doeltaal
  - Inzetten en ondersteunen van verschillende samenwerkingsvormen binnen de doeltaal
  - Inzetten en ondersteunen van verschillende spelvormen binnen de doeltaal
- Vakspecifieke- en vakcompatibele taal
  - Inzetten van instructietaal bij het doceren
  - Inzetten van metataal, ter ondersteuning van metacognitie, bij het doceren
  - Inzetten van verwijzingen binnen de doeltaal
  - Inzetten van 'scaffolding' binnen de doeltaal
  - Inzetten van leerstrategieën binnen de doeltaal

Tijdens de contactmomenten worden bovenstaande onderwerpen zowel theoretisch als praktisch via good practices geïllustreerd. Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden worden expliciet geoefend en aan de CLIL-didactiek gelinkt aan de hand van microteaching. Zo wordt er gewerkt aan de algemene taalvaardigheid van de studenten, en de onderwijstaal op elk van de vereiste competenties (spreken, schrijven, luisteren, lezen) op C1-niveau (ERK). Het behalen van de eindcompetenties van dit vak wordt erkend als een attestering van het taalbeheersingsniveau C1.

Binnen dit vak krijgen de studenten de kans om de verworven inzichten in de praktijk om te zetten via microteaching en stage (3u). De microteaching biedt de studenten de kans om zelf CLIL-lesmomenten voor te bereiden, aan te bieden en gezamenlijk te bespreken en evalueren. Ter voorbereiding van de stage wordt er hierbij verwacht dat de student de CLIL-didactiek en de nodige taalvereisten kan implementeren, alsook CLIL-materiaal kan ontwikkelen, gepast inzetten, ondersteunen en bijsturen indien mogelijk.

Begincompetenties

Het volgtijdelijkheidsrapport kan je downloaden op [oasis.ugent.be?cursuscode=H002249&taal=nl](https://oasis.ugent.be/cursuscode=H002249&taal=nl).

In dit opleidingsonderdeel wordt gewerkt met een bindende instaptest om het niveau van de student te bepalen. De test omvat een schriftelijk en mondeling gedeelte. Deze test moet met succes worden afgelegd, d.i. de student moet een B2-niveau taalvaardigheid Duits aantonen. Een voorbereiding daartoe wordt geboden in het vak H002246 – Theorie en praktijk van Content and Language Integrated Learning, waar gewerkt wordt met een oriënterende instaptest en een remediëringstraject waar nodig.

Studenten moeten er zich bewust van zijn dat bij het falen voor de instaptest dit opleidingsonderdeel niet kan worden opgenomen, en dat zij hun curriculum zullen moeten wijzigen.

Eindcompetenties

De cursus beoogt onderstaande doelstellingen.

- Hanteren en gepast inzetten van *algemene klastaal* binnen de praktijk, met specifieke aandacht voor diversiteit en meertaligheid in de leerlingengroepen alsook de beginsituatie
- Algemene didactische werkvormen binnen de CLIL-les correct inzetten en hierbij rekening houden met de beginsituatie

- Vakspecifieke en vakcompatibele taal correct toepassen en inzetten en hierbij rekening houden met de beginsituatie
- Inzetten van leerstrategieën binnen de doeltaal
- Het leer- en ontwikkelingsproces begeleiden in correct Duits (ERK-C1)
- Beschikken over een ERK-C1 niveau Duits in de vier onderscheid taalcompetenties (spreken, schrijven, luisteren, lezen)
- Op de praktijk reflecteren vanuit een theoretisch en/of empirisch perspectief

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Practicum, Zelfstandig werk, Stage, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Een aantal leerinhouden worden aangereikt via blended learning.

De stage behelst 3 lessen in het secundair onderwijs

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Content and Language Integrated Learning

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Nee

Bijkomende info: Het studiemateriaal bestaat uit allerlei materiaal (tekst en beeld), verzameld in een leerpad op het leerplatform UFORA. Dat leerpad wordt aangevuld na elk college.

Referenties

CLIL Matrix, archive.ecml.at/mtp2/CLILmatrix/EN/qMain.html.

Coyle, Do, et al. *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press, 2013.

Dale, Liz, et al. *CLIL Activities: a Resource for Subject and Language Teachers*. Cambridge University Press, 2015.

Genesee, Fred, and Else V. Hamayan. *CLIL in Context: Practical Guidance for Educators*. Cambridge University Press, 2016.

Hoogeveen, Piet, and Jos Winkels. *Het Didactische Werkvormenboek: Variatie En Differentiatie in De Praktijk*. Van Gorcum, 2008.

Hughes, Glyn S. *A Handbook of Classroom English*. Oxford University Press, 2011.

Llinares, Ana, and Tom Morton. *Applied Linguistics Perspectives on CLIL*. John Benjamins Publishing Company, 2017.

Martens, Liesbeth, and Piet Van de Craen. *Klaar Voor CLIL: Het CLIL-Handboek Voor Vlaanderen En Nederland*. Acco, 2017.

Mehisto, Peeter, and Y. L. Teresa Ting. *CLIL Essentials: for Secondary School Teachers*. Cambridge University Press, 2017.

Mehisto, Peeter, et al. *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan, 2009.

Onderzoek CLIL (Schooljaar 2016-2017). *Onderwijsinspectie*, De Afdeling Vlaamse Infolijn, Departement DAR, www.onderwijsinspectie.be/nl/onderzoek-clil-schooljaar-2016-2017.

Strobbe, Lies, et al. *Je Vak in Een Vreemde Taal?: Wegwijzers Voor De CLIL-Onderwijspraktijk*. Acco, 2013.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Studiebegeleiding gebeurt door de onderwijsdidactici.
- Interactieve ondersteuning via Ufora.
- Op afspraak.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie, Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie, Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Periodegebonden:

- Schriftelijk examen: Taaltest (studenten tonen niveau C1 aan)
- Mondeling examen: Gesprek op basis van een luisteroefening (studenten tonen niveau C1 aan)

Niet-periodegebonden:

Portfolio met

- 1 CLIL lesmateriaal voor de microteaching
- 2 CLIL lesmateriaal voor de 3 uren stage
- 3 Reflectie logboek over de microteaching en stage.

Eindscoreberekening

- 30% Periodegebonden
- 70% Niet-periodegebonden

Slagen voor het volledige opleidingsonderdeel is enkel mogelijk als de student voor de beide evaluatievormen afzonderlijk slaagt. Wie voor het geheel mathematisch slaagt, maar voor één van de beide onderdelen niet de helft behaalt, krijgt als eindscore 9/20. Wie ongegrond afwezig is op of niet deelneemt aan een deel van de evaluatie, kan niet slagen en zal, als de mathematische eindscore toch een cijfer van tien of meer op twintig zou zijn, eveneens 9/20 krijgen.

Faciliteiten voor werkstudenten

Wordt in samenspraak met de verantwoordelijke lesgever besproken.